

T-464/04. sz. ügy

Independent Music Publishers and Labels Association (Impala, association internationale)

kontra

az Európai Közösségek Bizottsága

„Verseny – 4064/89/EGK rendelet – Az összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánító határozat – A zenei hangfelvételek és az online zene piaca – Kollektív erőfölény fennállása – Kollektív erőfölény létrejöttének kockázata – Feltételek – A piac átláthatósága – Az elrettentés eszközei – Indokolás – Nyilvánvaló mérlegelési hiba”

Az Elsőfokú Bíróság ítélete (harmadik tanács), 2006. július 13. II - 2298

Az ítélet összefoglalása

- 1. Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejötte (4064/89 tanácsi rendelet)*

2. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)*
3. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejötte (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)*
4. *Verseny – Összefonódások – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejöttének vagy fennállásának veszélye (4064/89 tanácsi rendelet)*
5. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetővé nyilvánítás a 4064/89 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján (EK 253. cikk; 4064/89 tanácsi rendelet, 6. cikk, (1) bekezdés, b) pont)*
6. *Intézmények jogi aktusai – Indokolás – Kötelezettség – Terjedelem (EK 253. cikk; 17. tanácsi rendelet, 3. cikk és 4064/89 tanácsi rendelet)*
7. *Verseny – Összefonódások – A Bizottság által végzett vizsgálat (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk)*
8. *Verseny – Összefonódások – Közigazgatási eljárás – Kifogásközlés (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk)*
9. *Verseny – Összefonódások – Közigazgatási eljárás (4064/89 tanácsi rendelet)*
10. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény megerősödése (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)*

11. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – Kollektív erőfölény létrejötte vagy korábban fennálló ilyen erőfölény megerősödése (4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)*
12. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejötte (4064/89 tanácsi rendelet)*

1. A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 4064/89 rendelet keretében kollektív erőfölény létrejöttének veszélye esetén a Bizottságnak a referenciapiac jövőre vonatkozó elemzése során értékelnie kell azt, hogy az adott összefonódás létrehoz-e olyan helyzetet, amelyben az érintett piacon fennálló tényleges versenyt jelentős mértékben akadályozzák az összefonódásban részt vevő vállalkozások és egy vagy több harmadik vállalkozás, amelyek együttesen – mindenekelőtt a közöttük fennálló korrelatív tényezők alapján – képesek arra, hogy a piacon egységes magatartást tanúsítsanak, és a többi versenytárstól, az ügyfeleiktől és végül a fogyasztóktól jelentős mértékben függetlenül járjanak el.

mutatkoznak annak az értékelésekor, hogy az összefonódás milyen hatásokat gyakorol a referenciapiacon fennálló versenyre, a Bizottság feladata pedig meggyőző bizonyítékokkal szolgálni.

Ugyanis nem a múlt eseményeinek vizsgálatáról van szó, amelyek kapcsán gyakran számos bizonyíték áll rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik az okok megértését, sem pedig a jelen eseményeiről, hanem olyan események előrejelzéséről, amelyek a jövőben többkevesebb valószínűséggel bekövetkeznek, amennyiben nem születik sem a tervezett összefonódást tiltó, sem annak feltételeit meghatározó határozat. Így az ilyen elemzéshez különböző ok-okozati összefüggések mérlegelése szükséges, annak eldöntése végett, hogy melyek bekövetkeztek a legvalószínűbb.

Az ilyen jövőre vonatkozó elemzés szükségessé teszi mindenekelőtt azon körülmények részletes vizsgálatát, amelyek az adott esettől függően relevánsnak

(vö. 245., 248., 522–523. pont)

2. A hatékony versenyt a közös piacon vagy annak jelentős részén jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejöhet valamely összefonódást követően, ha – figyelembe véve a szóban forgó piac jellemzőit, és azon módosulást, amelyet az összefonódás megvalósulása okoz a szerkezetében – ez azzal az eredménnyel jár, hogy a közös érdekek tudatában az erőfölényben lévő oligopólium minden tagja lehetségesnek, gazdaságilag ésszerűnek és tehát ajánlatosabbnak tartja, hogy a piacon huzamosan egységes magatartást tanúsítson azzal a céllal, hogy a versenyárak alatt adjon el, anélkül hogy megállapodás megkötéséhez vagy az EK 81. cikk szerinti összehangolt magatartáshoz kellene folyamodnia, és anélkül, hogy a tényleges vagy potenciális versenytársak, illetve a vevők és a fogyasztók ténylegesen reagálhassanak.

(vö. 246. pont)

3. Három feltétel szükséges ahhoz, hogy valamely összefonódás folytán a hatékony versenyt a közös piacon vagy annak jelentős részén jelentősen akadályozó kollektív erőfölény jöhessen létre. Először is, a piacnak kellően átláthatónak kell lennie ahhoz, hogy a magatartásukat összehangoló vállalkozások kellő mértékben ellenőrizhessék, hogy az összehangolás részletszabályait betartják-e. Másodsor, a fegyelem megköveteli,

hogy létezzen valamilyen formájú elrettentési mechanizmus eltérő magatartás esetére. Harmadszor, az egyeztetésben részt nem vevő vállalkozások, mint például az aktuális és a lehetséges versenytársak, valamint a fogyasztók reakciója ne kérdőjelezze meg az egyeztetéstől várt eredményeket.

(vö. 247. pont)

4. A vállalkozások közötti összefonódásoknak a 4064/89 rendelettel megállapított ellenőrzésének keretében ugyan az ilyen helyzet létrejötte kockázatának mérlegelése érdekében a Bizottság elvileg kénytelen bizonytalan előrejelzést tenni a piac és a versenyfeltételek valószínű fejlődését illetően a jövőre vonatkozó elemzés alapján – ami összetett gazdasági elemzésekkel jár, amelyeket illetően a Bizottság széles diszkrecionális mozgásterrel rendelkezik –, magának a kollektív erőfölény fennállásának megállapítása a határozat meghozatalának időpontjában fennálló helyzet konkrét elemzésén alapszik. A kollektív erőfölény fennállása megállapításának szilárd, múltbeli vagy jelenlegi tények sorozatán kell alapulnia, amelyek a verseny jelentős akadályozásáról tanúskodnak azon oknál

fogva, hogy bizonyos vállalkozások együttesen képesek arra, hogy a piacon egységes magatartást tanúsítsanak a többi versenytárstól, az ügyfeleiktől és végül a fogyasztóktól jelentős mértékben függetlenül.

meggyőző bizonyíték a piac erős átláthatóságára vonatkozóan, figyelembe véve, hogy az utóbbi ilyen körülmények között feltételezhető.

(vö. 250–252. pont)

Ebből következik, hogy a kollektív erőfölény fennállásának mérlegelése keretében a kollektív erőfölény létrejöttéhez a kollektív erőfölény fogalmának elméleti elemzéséből kikövetkeztetett feltételek ugyan természetesen szintén szükségesek, adott esetben azonban közvetve is megállapíthatók az esetlegesen nagyon heterogén, a kollektív erőfölény fennállásával járó jelekre, megnyilvánulásokra és jelenségekre vonatkozó jelek és bizonyítékok összessége alapján.

5. Ha a Bizottság valamely összefonódást a 4064/89 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánít, az indokolási kötelezettséghez képest szükséges és elégséges feltétel, hogy e határozat világos és egyértelmű módon kifejtse azon okokat, amelyek miatt a Bizottság úgy véli, hogy a vitatott összefonódás nem vet fel komoly kétségeket a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. E kötelezettségből azonban nem lehet arra következtetni, hogy ilyen feltételezett esetben a Bizottság köteles minden olyan jogi és ténybeli elemnek az értékelésére vonatkozóan indokolással szolgálni, amely esetleg összefüggésben áll a bejelentett összefonódással, és/vagy amelyet a közigazgatási eljárás során hoztak fel.

Így különösen az árak hosszú ideig történő szoros összehangolása, főleg ha verseny feletti szinten helyezkednek el, a kollektív erőfölény egyéb tipikus tényezőivel összekapcsolva más ésszerű magyarázat hiányában elég lehet a kollektív erőfölény fennállásának bizonyításához, még akkor is, ha nincs közvetlen

(vö. 281. pont)

6. A vállalkozások közötti összefonódásoknak a 4064/89 rendelettel megállapított ellenőrzésének keretében a kifogásközlés csak előkészítő dokumentumnak minősül, amelynek a megállapításai tisztán ideiglenes jellegűek, és a Bizottság köteles figyelembe venni a közigazgatási eljárás során összegyűjtött elemeket, valamint az érintett vállalkozások által felhozott érveket, és köteles felhagyni azon kifogásokkal, amelyek végül megalapozatlannak bizonyultak. Ez *a fortiori* érvényes a néhány évvel korábban egy másik összefonódás vizsgálatának keretében tett ideiglenes megállapításokat, illetve egy másik versenyhatóság által más összefüggésben kifejtett megállapításokat illetően.
7. A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 4064/89 rendelet alapvető szabályai – különösen a 2. cikke – bizonyos diszkrecionális jogkört biztosítanak a Bizottságnak, mindenekelőtt a gazdasági jellegű értékelések vonatkozásában. Következésképpen e jogkör gyakorlásának felülvizsgálatakor, amely jogkör nélkülözhetetlen az összefonódásra vonatkozó szabályok meghatározásakor, a közösségi bíróságnak figyelembe kell vennie azon mérlegelési lehetőséget, amely az összefonódásokra vonatkozó szabályozás részét képező gazdasági jellegű szabályok alapjául szolgál.

A végleges határozatot így csak a tervezett összefonódásnak a referenciapiacokon fennálló versenyre gyakorolt hatásai értékelése szempontjából releváns körülmények és elemek összességéhez képest kell indokolni. Ebből következik, hogy azon egyedüli körülmény, hogy a Bizottság nem magyarázta meg a határozatban az álláspontjának a kifogásközlésben foglalthoz képest fennálló módosulásait, mint olyan, nem valósíthatja meg az indokolás hiányát vagy elégtelenségét.

Jóllehet a közösségi bíróság elismeri a Bizottság mérlegelési mozgásterét a gazdasági jellegű értékelések vonatkozásában, ez nem jelenti azt, hogy nem vizsgálhatja felül a Bizottság gazdasági jellegű tényekre vonatkozó értékelését. A közösségi bíróságnak többek között nem csupán a hivatkozott bizonyítékok tárgyi valóságosságát, megbízhatóságát és következetességét kell vizsgálnia, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy a bizonyítékok tartalmazzák-e az adott összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő összes adatot, valamint hogy e bizonyítékok alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket.

(vö. 285., 300., 335. pont)

(vö. 327–328. pont)

8. A vállalkozások közötti összefonódásoknak a 4064/89 rendelettel megállapított ellenőrzésének keretében a kifogásközlés csak előkészítő dokumentumnak minősül, amelynek a megállapításai tisztán ideiglenes jellegűek, és a Bizottság köteles figyelembe venni a közigazgatási eljárás során összegyűjtött elemeket, valamint az érintett vállalkozások által felhozott érveket, és köteles felhagyni azon kifogásokkal, amelyek végül megalapozatlannak bizonyultak. Ez *a fortiori* érvényes a néhány évvel korábban egy másik összefonódás vizsgálatának keretében tett ideiglenes megállapításokat, illetve egy másik versenyhatóság által más összefüggésben kifejtett megállapításokat illetően. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kifogásközlés teljesen érvénytelen vagy irreleváns. Ugyanis, anélkül, hogy akár a legkisebb mértékben is csökkentené az egész közigazgatási vizsgálati eljárás értékét, nemcsak a Bizottságnak – természetesen nem a határozatban, de az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás keretében – mindenképpen meg kellene tudni magyarázni, miért véli úgy, hogy az ideiglenes megállapítások tévesek voltak, és mindenekelőtt a határozatban foglalt megállapításoknak összeegyeztethetőeknek kell lenniük a kifogásközlésben tett ténybeli megállapításokkal, amennyiben nem bizonyított, hogy ezek pontatlanok.

(vö. 415. pont)

(vö. 335., 410. pont)

9. Ha az összefonódások ellenőrzésére vonatkozó eljárás természetesen szűkszerűen nagy mértékben a bizalmon alapul, mivel a Bizottság nem köteles a legapróbb részletekben maga ellenőrizni minden megküldött információ megbízhatóságát és pontosságát, viszont nem mehet odáig, hogy a vizsgálat bizonyos szempontjai lefolytatásának felelősségét ellenőrzés nélkül átruházza az összefonódásban részt vevő feleknek, különösen, amikor – mint a jelen esetben – e szempontok jelentik azon lényeges elemet, amelyen a határozat alapszik, és az összefonódásban részt vevő felek által előterjesztett adatok és észrevételek homlokegyenest ellenkezőek a Bizottság által a vizsgálata során gyűjtött információkkal, valamint az általa azokból levont következtetésekkel.

10. A piacnak az összefonódás által megerősített kollektív erőfölény meghatározásához szükséges átláthatósága az, amely lehetővé teszi az erőfölényes oligopólium minden tagja számára, hogy megismerje a többiek magatartását, annak ellenőrzése végett, hogy ugyanazt a magatartást követik-e, vagy sem, vagyis ami eszközt kínál számára, hogy megtudja, a többi piaci szereplő ugyanazt a stratégiát fogadja-e el és tartja-e fenn. A piac átláthatóságának ezért elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye az

erőfölényes oligopólium minden tagja számára, hogy kellő pontossággal és gyorsasággal megtudja a többi tag piaci magatartásának alakulását. A megkövetelt átláthatóság nem jár azzal, hogy minden egyes tag bármikor, a legapróbb részletekben ismerhesse az oligopólium többi tagja által végrehajtott minden egyes eladás pontos feltételeit, azonban egyrészt lehetővé kell tennie a hallgatólagos megállapodás feltételeinek azonosítását, másrészt pedig annak komoly kockázatát kell előidéznie, hogy a hallgatólagos megállapodást veszélyeztető magatartást az oligopólium többi tagja fel fogja fedezni.

részéről azonos fellépést váltana ki a többiek részéről, oly módon, hogy semmilyen előnyt nem szerezne a kezdeményezéséből.

Elvileg ugyanis elég a hatékony elrettentési mechanizmusok egyszerű létezése, mivelhogy ha egy oligopólium tagjai eleget tesznek a közös politikának, nem kell szankció alkalmazásához folyamodni. Továbbá, amint azt a felperes hangsúlyozza, a leghatékonyabb elrettentési eszköz az, amelyet nem kell alkalmazni.

(vö. 440. pont)

11. Ami a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 4064/89 rendelet alkalmazása során a hatékony versenyt a közös piacon jelentősen akadályozó kollektív erőfölény létrejöttének vizsgálatát illeti, ahhoz, hogy valamely kollektív erőfölényes helyzet megvalósítható legyen, az kell, hogy legyenek megfelelő elrettentő tényezők, az arra való ösztönzés tartós biztosítása érdekében, hogy ne térjenek el a közös magatartási iránytól, ami azt jelenti, hogy az erőfölényben lévő oligopólium minden egyes tagjának tudnia kell, hogy a piaci részesedésének növelésére irányuló, erősen versenyző magatartása a

Ugyanilyen keretek között az ilyen erőfölény fennállásának vizsgálatát illetően a retorziós eszközökre vonatkozó feltétel nem a retorziós mechanizmusok egyszerű létezésének ellenőrzéséből, hanem annak megvizsgálásából állhat, hogy sor került-e a közös magatartás olyan megsértésére, amelyet nem követtek retorziós intézkedések. E tekintetben két kumulatív elem teljesülése szükséges ahhoz, hogy a retorziós intézkedések végrehajtásának elmaradását úgy lehessen tekinteni, mint amely azt jelzi, hogy a retorziós intézkedésekre vonatkozó feltétel nem teljesül, vagyis az egységes magatartáshoz képesti eltérések bizonyítéka, mely nélkül nem kell megvizsgálni a retorziós intézkedések gyakorlatát, valamint továbbá a retorziós intézkedések hiányának tényleges bizonyítéka.

(vö. 465–466., 468–469. pont)

12. A kollektív erőfölény létrejötte megállapítása Bizottság általi vizsgálatának jövőre vonatkozó elemzésen kell alapulnia.
13. Ami e vizsgálat keretében a retorziós intézkedéseket illeti, a Bizottságnak nem a retorziós intézkedések múltbeli alkalmazására vonatkozó bizonyítékok felkutatásával kell foglalkoznia, hanem a hatékony elrettentési mechanizmusok létezésének ellenőrzésével. Ugyanis a retorziós intézkedések múltbeli alkalmazására vonatkozó bizonyítékok felkutatása nem jelenthet érvényes tesztet, mivel a feltétel bármilyen múltbeli retorziós intézkedés hiányában tökéletesen teljesülhet. Mivel a kollektív erőfölény összefonódás általi létrehozatala veszélyének mérlegelése a megfogalmazásánál fogva nem alapul közös politika előzetes fennállásán, a múltbeli retorziós intézkedések alkalmazásának hiányára vonatkozó szempont teljesen irreleváns.

(vö. 537. pont)